

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 238/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 13. mája 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. arch. J. D., L., a Ing. J. D., L., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom a rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 27 Cbi 65/2008 z 12. októbra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. arch. J. D. a Ing. J. D. odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. marca 2010 doručená sťažnosť Ing. arch. J. D., L. (ďalej len „sťažovateľ“), a Ing. J. D., L. (ďalej len „sťažovateľka“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 27 Cbi 65/2008 z 12. októbra 2009.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti okrem iného uviedli:

„Voči sťažovateľom - ako odporcovi na I. mieste a odporcovi na II. mieste sa viedlo na Okresnom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 27Cbi 65/2008 konanie o určenie neúčinnosti právneho úkonu. Odporca na I. mieste v priebehu konania okresnému súdu dňa 08.10.2009 zaslal ospravedlnenie na odročenie pojednávania a vytýčenie nového termínu. Súd však tento návrh odporcu nezobral do úvahy, v konaní pokračoval bez toho, aby návrhu vyhovel. Nevydal žiadne uznesenie o prerušení konania a ani uznesenie o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Vydal priamo rozsudok, ktorý rovnako nebol doručený. Odporca sa o predmetnom rozsudku, ktorý tvorí prílohu sťažnosti dozvedel len z vestníka, na základe čoho bola pohľadávka už zapísaná do konkurznej podstaty. Odporca na II. mieste na žiadne pojednávanie nikdy pozvánku neobdržal a v týchto dňoch bol nahliadnuť do spisu a na jeho prekvapenie tam našiel ukončený spor a vydané rozhodnutie - pochopiteľne aj bez doručenky o jeho doručení.

Takéto konanie súdu považujú sťažovatelia za porušovanie jeho základného práva, nakoľko ako účastníkovi mu súdom bolo odňaté právo uplatňovať ho v súdnom konaní. Súd vôbec nebral do úvahy právo odporcov vyjadrovať sa ku všetkým skutočnostiam, nakoľko i napriek tomu, že trvali na tom, aby v konaní bol vypočutý svedok, ktorý by objasnil dôležité okolnosti celého konania, bez zamietnutia vykonania takéhoto dôkazu, ani tento dôkaz nevykonal Okresný súd v Banskej Bystrici. ... Sťažovatelia majú jednoznačne za to, že základné práva a slobody im zaručuje Ústava SR ako účastníkovi konania, avšak zo strany súdu im tieto práva neboli umožnené uplatniť, hoci sa ich domáhali.

Postupom Okresného súdu v Banskej Bystrici boli porušené základné práva sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu, a zároveň aj odporca na II. mieste sa nevyjadril k dôkazom v predmetnej veci, nikdy mu nebola doručená pozvánka na pojednávanie, hoci toto základné právo má zaručené v prameni základného práva alebo slobody a to čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky...

Porušenie označeného základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR sťažovatelia odôvodňuje tým, že Okresný súd v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 27Cbi65/2008 postupoval v rozpore s právom na prejednanie veci bez prítomnosti účastníka konania a právom vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom. Sťažovatelia majú za to, že dokazovanie vo veci vykonával v neprítomnosti odporcov na I. a II. mieste,

resp. bez ich splnomocneného zástupcu na pojednávaní dňa 12.10.2009, pričom sa sťažovateľ -odporca na I. mieste ospravedlnil a uviedol dôvod neúčasti a žiadal o jeho odročenie.“

Podľa názoru sťažovateľov „... v súčasnosti už niet iného súdu, ktorý by chránil ich základné práva na súdnu a inú právnu ochranu, pričom vyčerpali opravné prostriedky, ktoré im zákon na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, avšak majú za to, že prvostupňový súd tieto ich práva jednoznačne poprel“.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Ing. arch. J. D., bytom L. a Ing. J. D., bytom L., rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 27Cbi65/2008 zo dňa 12.10.2009 a vyznačením právoplatnosti 13.01.2010 porušené bolo.

2. Základné právo spoločnosti Ing. arch. J. D., bytom L. a Ing. J. D., bytom L., na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní pred Okresným súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 27Cbi65/2008 porušené bolo.

3. Základné právo Ing. arch. J. D., bytom L. a Ing. J. D., bytom L., vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní pred Okresným súdom v Banskej Bystrici sp. zn. 27Cbi65/2008 porušené bolo.

4. Zrušuje rozsudok Okresného súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. sp. zn. 27Cbi65/2008 zo dňa 12.10.2009 a vec vracia Okresnému súdu v Banskej Bystrici, aby v nej znovu konal a rozhodol.

5. Okresný súd v Banskej Bystrici je povinný nahradiť sťažovateľovi Ing. arch. J. D., bytom L. trovy konania.“

Sťažovatelia k sťažnosti pripojili aj sťažnosťou napadnutý rozsudok okresného súdu sp. zn. 27 Cbi 65/2008 z 12. októbra 2009 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“).

Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu považuje ústavný súd za relevantné citovať vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľov jeho podstatnú časť:

„... Súd o návrhu žalobcu rozhodol v neprítomnosti odporcu, ktorý sa na pojednávanie dňa 12.10.2009 nedostavil bez predchádzajúceho ospravedlnenia, a kedy predvolanie na toto pojednávanie mal odporca na I. mieste a odporkyňa na II. mieste riadne vykázané, pričom súčasťou predvolania bola výzva pre odporcov, s tým, že mali preukázať doklady preukazujúce zaplatenie sumy 56 429,66 Eur, ktoré mali byť zaplatené za nadobudnuté nehnuteľnosti.

Napriek vykázanému doručeniu predvolania s predmetnou výzvou odporca na I. mieste súdu dňa 12.10.2009 po uskutočnenom pojednávaní doručil stanovisko a ospravedlnenie zo dňa 08.10.2009, v zmysle ktoré žiadal súd o poskytnutie dostatočného časového rámca z dôvodu, že v súčasnosti na pracovné úkony nie je zdravotne spôsobilý.

Zároveň poslal súdu kópiu PN, č. 225005, podľa ktorej táto PN bola vystavená dňa 10.06.2009. Na druhej strane potvrdenia č. 225005 a doručenej PN ošetrujúceho lekára v rubrike ošetrovanie alebo konanie kontroly sú uvedené dátumy, kedy zrejme mal odporca na I. mieste uskutočniť návštevy u lekára, avšak tieto súd nepovažoval za hodnoverné, pretože neboli opatrené pečiatkou ošetrujúceho lekára a predmetná fotokópia je zle čitateľná. Súd mal pri tom vedomosti, že v čase priebehu tejto PN sa odporca na niektoré pojednávania v konaniach vedených týmto súdom dostavil. Zároveň súd neobdržal žiadne ospravedlnenie od odporkyne na II. mieste. V súvislosti s tým súd postupoval podľa § 101 ods. 2 O.s.p. a vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti odporcov s prihliadnutím na dôkazy, ktoré sa nachádzali v spise.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľmi namietané porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom a rozsudkom okresného súdu sp. zn. 27 Cbi 65/2008 z 12. októbra 2009.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom...

Podstata námietok sťažovateľov spočíva v tom, že rozsudok okresného súdu im nebol doručený a vyznačením právoplatnosti rozsudku bolo porušené ich základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Sťažovatelia tiež namietali, že rozsudkom okresného súdu a postupom v konaní, ktoré mu predchádzalo, im bola odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa sťažovateľov okresný súd konal vo veci a rozhodol v ich neprítomnosti napriek tomu, že sťažovateľ zaslal ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní 12. októbra 2009 spolu so žiadosťou o jeho odročenie. Okresný súd tak postupoval

v rozpore so základným právom sťažovateľov na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania a právom vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľov zisťoval, či ochranu ich právam, porušenie ktorých namietali, neposkytujú všeobecné súdy na základe opravných prostriedkov im dostupných, ktoré možno považovať za účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia označených práv.

Ústavný súd už viackrát uzavrel, že v konaniach pred všeobecnými súdmi závažné procesné pochybenia (predstavujúce súčasne aj porušenie základných práv účastníkov konania podľa čl. 46 a nasl. ústavy) zakladajú dôvod na podanie odvolania [podľa § 205 a 205a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP)]. Tento riadny opravný prostriedok umožňuje účastníkom súdneho konania namietat závažné procesné pochybenia všeobecných súdov, a tým aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy. Z uvedeného vyplýva, že sú to všeobecné súdy, ktoré na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných sťažovateľom môžu a musia poskytovať ochranu označených základných práv (napr. IV. ÚS 47/04).

Ústavný súd nie je oprávnený a povinný poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovatelia mohli domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom ustanovenými procesnými úkonmi, najmä využitím riadnych opravných prostriedkov (podobne napr. I. ÚS 85/97, II. ÚS 35/02, II. ÚS 78/02). Ak existuje taký všeobecný súd, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody, ústavný súd nie je zásadne oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie. Prijatiu takej sťažnosti bráni princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy (napr. II. ÚS 54/02).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd zisťoval, či sťažovatelia proti rozsudku okresného súdu uplatnili odvolanie, ktoré možno považovať za účinný právny prostriedok

nápravy sťažovateľmi namietaného porušenia označených základných práv. Z obsahu podanej sťažnosti, z jej príloh ani z obsahu na vec vzťahujúceho sa súdneho spisu nevyplýva skutočnosť, že by sťažovatelia proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie.

Sťažovatelia uviedli, že im rozsudok okresného súdu nebol doručený. Z obsahu súdneho spisu vzťahujúceho sa na vec vyplýva, že rozsudok okresného súdu bol sťažovateľom doručovaný poštou. Keďže zásielka nebola sťažovateľmi v odbernej lehote prevzatá, okresný súd uplatnil zákonnú fikciu doručenia podľa § 47 ods. 2 OSP. Podľa vyznačenej doložky právoplatnosti rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť 28. decembra 2009.

Na ochranu sťažovateľmi označených základných práv proti rozsudku okresného súdu mali sťažovatelia, a stále majú, k dispozícii účinný prostriedok nápravy – odvolanie podľa štvrtej časti prvej hlavy Občianskeho súdneho poriadku. Ak sú sťažovatelia toho názoru, že rozsudok okresného súdu im nebol účinne doručený a v dôsledku tejto skutočnosti im nezačala plynúť zákonná lehota na podanie odvolania, je ich právom proti nemu podať odvolanie. V rámci odvolacieho konania sa príslušný odvolací súd bude zaoberať otázkou, či rozsudok okresného súdu bol sťažovateľom riadne doručený v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (či boli dodržané zákonné podmienky na účinné náhradné doručenie) a či sa stal právoplatným. Nemôže to však byť úlohou ústavného súdu v predmetnom konaní. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľov po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s čl. 127 ods. 1 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2010